

Fiola de SQL (26)

Grup de discuții roSQL

– Marin Fotache

Pe 2 Martie am primit un e-mail de la Adrian Tufă care anunța că s-a deschis pe yahoo, la adresa <http://groups.yahoo.com/group/rosql> un grup „românesc” de discuții dedicat SQL și problemelor colaterale ce țin de acesta. Între timp, numărul membrilor a crescut și, dincolo de ordinea ciudată în care unele mesajele sunt „postate”, exercițiile și soluțiile interesante nu au întârziat să apară. Firește, o parte din subiecte sunt cantonate pe chestiuni de genul „Care-i cel mai bun produs”, sau ingrediente procedurale valabile pe anumite platforme. În cele ce urmează, vă prezint însă o mostră curată SQL-istă, precum și două elegante soluții formulate de membri ai grupului.

Problema a fost propusă spre rezolvare în PostgreSQL de membrul cu numele *no_hb* (*no* bănuiesc ce înseamnă, însă de *hb* nu vă pot spune nimic), care, pornind de la o tabelă denumită ACTIVITĂȚI, în care se stochează activitățile desfășurate între anumite intervale orare,

```
CREATE TABLE activitati (
    inceput TIMESTAMP PRIMARY KEY ,
    sfirsit TIMESTAMP UNIQUE,
    activitate VARCHAR(30),
    CHECK (inceput < sfirsit)
);
```

dorește să obțină o situația de tip agendă, ca în *figura 1*. Atât comanda de creare, cât și scriptul de populare (disponibile pe situl web al revistei) sunt redactate în PostgreSQL, după cum a dorit autorul.

Problema pare simplă, la prima vedere, și chiar este, numai că am complicat-o zdravăn. Mi-am zis că, pentru a ști dacă, după activitatea de pe linia curentă, urmează sau nu o perioadă „liberă”, tabela ar trebui auto-jonctionată, astfel încât, pe fiecare rând, să avem activitatea curentă, ora de început și de sfârșit a acesteia, precum și ora de început a activității următoare. Zis și făcut:

```
SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat,
       a1.activitate
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit, a2.inceput)
      IN (SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
          FROM activitati a1, activitati a2
          WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput)
```

Figura 1. Rezultatul dorit, sub formă de agendă	
inceput	activitate
2002-05-14 06:30:00+03	masa
2002-05-14 06:45:00+03	LIBER
2002-05-14 08:00:00+03	curs1
2002-05-14 10:00:00+03	laborator1
2002-05-14 12:00:00+03	masa
2002-05-14 12:45:00+03	LIBER
2002-05-14 14:00:00+03	curs2
2002-05-14 15:45:00+03	studiu
2002-05-14 16:30:00+03	LIBER

```
GROUP BY a1.sfirsit)
UNION
SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
FROM activitati
WHERE inceput =
      (SELECT MAX(inceput)
       FROM activitati )
ORDER BY 1
```

SELECT-ul ce urmează UNION-ului are drept scop includerea în rezultat și a ultimei activități (ultima linie din tabelă). Rezultatul este cel din *figura 2*.

De aici încolo lucrurile sunt simple. Dacă, pentru o linie din *figura 2*, ora de început a următoarei activități este mai mare decât ora de sfârșit a activității curente, trebuie inserată, între cele două activități, o linie pentru a indica un interval liber, lucru posibil prin reuniune:

```
SELECT inceput, activitate FROM (
    SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat,
           a1.activitate
    FROM activitati a1, activitati a2
    WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit,
                                         a2.inceput) IN
          (SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
           FROM activitati a1, activitati a2
           WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput
           GROUP BY a1.sfirsit)
    UNION
    SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
    FROM activitati
    WHERE inceput =
          (SELECT MAX(inceput)
           FROM activitati )
    ORDER BY 1
    ) x
UNION
SELECT sfirsit, 'LIBER'
FROM (
    SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat ,
           a1.activitate
    FROM activitati a1, activitati a2
    WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit,
                                         a2.inceput) IN
          (SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
           FROM activitati a1, activitati a2
           WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput
           GROUP BY a1.sfirsit)
    UNION
    SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
    FROM activitati
    WHERE inceput =
          (SELECT MAX(inceput) FROM activitati )
    ORDER BY 1
    ) x
```

Figura 2. Activitatea curentă și ora de început a activității următoare

început	sfârșit	urmat	activitate
2002-05-14 06:30:00+03	2002-05-14 06:45:00+03	2002-05-14 08:00:00+03	masa
2002-05-14 08:00:00+03	2002-05-14 10:00:00+03	2002-05-14 10:00:00+03	curs1
2002-05-14 10:00:00+03	2002-05-14 12:00:00+03	2002-05-14 12:00:00+03	laborator1
2002-05-14 12:00:00+03	2002-05-14 12:45:00+03	2002-05-14 14:00:00+03	masa
2002-05-14 14:00:00+03	2002-05-14 15:45:00+03	2002-05-14 15:45:00+03	curs2
2002-05-14 15:45:00+03	2002-05-14 16:30:00+03	2002-05-15 07:00:00+03	studiu

```
WHERE sfirsit < urmat
ORDER BY inceput
```

Prin urmare, interogarea impresionează mai degrabă prin lungime, și mai puțin prin ingeniozitate.

Soluții simple

Ei bine, există, ca de obicei, și soluții mult mai lejere decât logoreica interogare de mai sus. Iată una dintre ele:

```
SELECT inceput, activitate
FROM activitati
UNION
SELECT sfirsit, 'LIBER' FROM activitati
WHERE sfirsit NOT IN (SELECT inceput FROM activitati)
```

Dacă sfârșitul unei activități nu coincide cu începutul unei alte activități, atunci se adaugă în rezultat o linie pentru repaos (liber), repaos ce începe cu ora de sfârșit a activității cu pricina. Este ideea sugerată de Liviu Anca în varianta sa mai complexă, pe calapodul SQL Server, ce extrage activitățile pentru o zi dată.

Asemănător, Cătălin Lumezeanu formulează o elegantă soluție în Oracle, bazată pe diferență, ce funcționează, cu mici modificări (EXCEPT în loc de MINUS și alias pentru subconsultare), și în PostgreSQL:

```
SELECT per, 'LIBER' AS activitate
FROM (SELECT sfirsit AS per FROM activitati
EXCEPT SELECT inceput AS per FROM activitati) X
UNION (SELECT inceput, activitate FROM activitati)
```

Oarecum rușinat de complexitatea soluției mele, am găsit o problemă care să o pună în valoare: *în rezultat, începutul fiecărei zile trebuie marcat printr-o linie specială, care să indice ce dată urmează a fi detaliată*. Soluțiile lui Liviu și Cătălin trebuie modificate serios, în timp stufoasă creație proprie este mai nimerită:

```
SELECT inceput, activitate
FROM (
SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat,
a1.activitate
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit, a2.inceput)
IN
(SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput
GROUP BY a1.sfirsit)
UNION
SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
FROM activitati
WHERE inceput =
(SELECT MAX(inceput)
FROM activitati)
ORDER BY 1
```

```
) x
UNION
SELECT sfirsit, 'LIBER'
FROM (
SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat,
a1.activitate
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit, a2.inceput)
IN
(SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput
GROUP BY a1.sfirsit)
UNION
SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
FROM activitati
WHERE inceput = (SELECT MAX(inceput) FROM activitati)
ORDER BY 1x) x
WHERE sfirsit < urmat
UNION
SELECT sfirsit+1, 'Ziua: ' || CAST (urmat AS DATE)
FROM (
SELECT a1.inceput, a1.sfirsit, a2.inceput AS urmat,
a1.activitate
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput AND (a1.sfirsit, a2.inceput)
IN
(SELECT a1.sfirsit, MIN(a2.inceput)
FROM activitati a1, activitati a2
WHERE a1.sfirsit <= a2.inceput
GROUP BY a1.sfirsit)
UNION
SELECT inceput, sfirsit, sfirsit + 1, activitate
FROM activitati
WHERE inceput =
(SELECT MAX(inceput)
FROM activitati)
ORDER BY 1
) x
WHERE CAST (sfirsit AS DATE) < CAST (urmat AS DATE)
UNION
SELECT CAST (inceput AS DATE), 'Ziua: ' || CAST (inceput AS DATE)
FROM activitati
WHERE inceput IN
(SELECT MIN(inceput) FROM activitati)
ORDER BY inceput
```

După cum spuneam, există și alte teme de discuție și soluții interesante. Așa că vă invit să subscrieți...

Marin Fotache este conferențiar dr. la Catedra de Informatică Economică, UAIC Iași, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor. Poate fi contactat pe email la: fotache@uaic.ro. ■ 98